

SAOPĆENJE ZA ŠTAMPU

Objavljeno 4. jula 2003.

-9 strana-

Dom za ljudska prava uručuje 6 odluka o prihvatljivosti i meritumu i 1 odluku o daljim pravnim lijekovima

U **petak, 4. jula 2003. godine u 9:00 sati** u sali Kantonalnog suda, Šenoina 1, Sarajevo, Dom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu uručio je 6 odluka o prihvatljivosti i meritumu i 1 odluku o daljim pravnim lijekovima. U sljedećem tekstu sadržan je kratak sažetak svake od tih odluka.

Odluka o daljim pravnim lijekovima:

CH/97/48, CH/97/52, CH/97/104, CH/97/105, CH/97/106, CH/97/107, CH/97/108, CH/98/374, CH/98/386, CH/99/2997 i CH/00/4358 Milovan POROPAT i dr., protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Predmet obuhvata jedanaest podnosilaca prijava koji su već obuhvaćeni dvjema ranijim odlukama Doma, *Poropat i drugi* (CH/97/48 i dr., uručena 9. juna 2000) i *Todorović i drugi* (CH/97/104 i dr., uručena 11. oktobra 2002), a odnosi se na staru deviznu štednju. Činjenice pojedinačnih predmeta izložene su u tim odlukama. Svi podnosioci prijava vlasnici su računa stare devizne štednje u filijalama banaka koje se nalaze na teritoriji sadašnje Federacije Bosne i Hercegovine i bili su onemogućeni da podignu novac s tih računa. U odluci *Poropat i drugi*, Dom je odlučio da su tužene Strane prekršile prava podnosilaca prijava na mirno uživanje imovine po članu 1 Protokola br. 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima. Dom je naredio da Federacija Bosne i Hercegovine izmijeni i dopuni program privatizacije tako da uspostavi pravičnu ravnotežu između opšteg interesa i zaštite imovinskih prava podnosilaca prijava kao vlasnika stare devizne štednje

Od 2. novembra 2000. godine do 8. februara 2002. godine Federacija je izmijenila i dopunila razne odredbe Zakona o potraživanjima građana u okviru pokušaja da izvrši naredbe Doma iz odluke *Poropat i drugi*. Za to vrijeme, dana 8. januara 2001. godine, Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine ustanovio je da članovi 3, 7, 11. i 18. Zakona o potraživanjima građana – suštinske odredbe za utvrđivanje načina konverzije stare devizne štednje u certifikate – nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Potom je uslijedio period neaktivnosti tuženih Strana.

Oktobra 2002. godine, Dom je donio drugu odluku, *Todorović i drugi*, koja se odnosi na staru deviznu štednju. U odluci *Todorović i drugi*, Dom je odlučio da, između ostalog, stanje pravne nesigurnosti koje proističe iz odluke Ustavnog suda Federacije, te činjenica da Federacija nastavlja da primjenjuje zakone koji su proglašeni neustavnima, nepostojanje odgovarajućih izmjena tih zakona, te nemogućnost obraćanja domaćim sudovima – sve zajedno – sačinjava nesrazmjerno uplitanje u imovinska prava podnosilaca prijava, čime Federacija Bosne i Hercegovine krši prava podnosilaca prijava na mirno uživanje imovine u skladu s članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Dom je našao i da Bosna i Hercegovina krši član 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju po osnovu opšte uključenosti i odgovornosti države za staru deviznu štednju te njenog nepreduzimanja odgovarajućih radnji u vezi s tim. Kao pravni lijek, Dom je naredio Federaciji, između ostalog, "da otkloni preovlađujuću pravnu nesigurnost donošenjem, u roku od šest mjeseci od dana uručjenja ove odluke, mjerodavnih i

obavezujućih zakona i propisa kojima se jasno regulišu ova pitanja na način koji je u skladu s članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju, kako je protumačeno u odluci *Poropat i drugi* i konkretnoj odluci”, te da obezbijedi sprovođenje pravosnažne sudske odluke koju je dobio jedan od podnosilaca prijava.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosioci prijava se žale da je prekršeno njihovo pravo na neometano uživanje imovine, zajemčeno članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju te da je njihovo pravo na pošteno suđenje u razumnom vremenu pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, zajemčeno članom 6 Konvencije, kršeno i da se još krši.

Zaključci Doma

Od odluke Doma u predmetu *Todorović i drugi*, čini se da je Federacija odgađala preduzimanje svrsishodnih zakonodavnih radnji da ispravi te povrede, okrivljujući za svoju neaktivnost izmjene u vlasti povodom izbora 2002. godine. Bez konkretnog djelovanja, izvještaji Federacije jedino sadrže navode o eventualnim budućim radnjama zakonodavstva te o obrazovanju komisije za rješavanje pitanja u vezi s određenim inostranim bankama. Dalje, Federacija nije obezbijedila izvršenje pravosnažne sudske presude podnosioca prijave Milenka Višnjevca, u skladu s naredbom u predmetu *Todorović i drugi*, već se samo pomirila s odbijanjem banke da isplati sredstva. Ukratko, Dom je utvrdio da Federacija nije sprovela naredbe Doma iz odluke *Todorović i drugi* ni na kakav svrsishodan način.

Istovremeno, Bosna i Hercegovina nije dostavila izvještaj u pogledu pokušaja da se postupi po naredbama Doma iz odluke *Todorović i drugi*, tako da Dom može jedino da zaključi da država nije preduzela nikakve svrsishodne radnje. Prema tome, Dom nalazi da ni Bosna i Hercegovina nije postupila u skladu s odlukom Doma.

U odluci *Todorović i drugi*, Dom je naredio Federaciji Bosne i Hercegovine “da preduzme sve potrebne korake da, najkasnije do 11. januara 2003. godine, obezbijedi izvršenje pravosnažne sudske presude gosp. Višnjevca kako je naredio Osnovni sud u Sarajevu 22. novembra 1993. godine” (t. 175, zaključak 13). Federacija je navela u svom izvještaju da je, dana 14. novembra 2002. godine, Općinski sud I u Sarajevu zatražio od Ljubljanske banke d.d. Sarajevo da u roku od osam dana dostavi broj računa. Pismom od 20. novembra 2002. godine, banka je obavijestila sud da ne može da postupi po njegovim naređenjima jer je Bosna i Hercegovina preuzela obaveze po osnovu stare devizne štednje. Federacija nije preduzela dalje korake na sprovođenju presude protiv Ljubljanske banke u korist gosp. Višnjevca.

Odlučujući o dodatnom pravnom lijeku u predmetu gosp. Višnjevca, Dom napominje da ne postoji pravni osnov po kome Ljubljanska banka d.d. Sarajevo može da odbije isplatu gosp. Višnjevcu po osnovu pravosnažne sudske presude. Ako Ljubljanska banka d.d. Sarajevo, banka registrovana za poslovanje u Federaciji, ne postupi po pravosnažnoj i izvršnoj presudi suda Federacije, Federacija je odgovorna da, po zahtjevu lica u čiju je korist donijeta presuda, preduzme sve potrebne korake prisile da obezbijedi izvršenje presude koju su donijeli njeni sudovi. Međutim, u slučaju gosp. Višnjevca, Federacija ne želi da obezbijedi izvršenje presude Osnovnog suda u Sarajevu protiv Ljubljanske banke d.d. Sarajevo. Zaista, Dom je ustanovio da se Federacija jednostavno pomirila sa odbijanjem banke da izvrši isplatu. Dom, prema tome, nalazi prikladnim da naredi Federaciji da ona isplati iznos u protivvrijednosti od 2000 DEM – njeni organi su morali da primoraju Ljubljansku banku d.d. Sarajevo da ovaj iznos isplati podnosiocu prijave, zajedno s dijelom kamate ili cjelokupnom akumuliranom kamatom prema odluci Osnovnog suda u Sarajevu.

U pogledu dodatnih pravnih lijekova u svim ovim predmetima, uključujući i predmet gosp. Višnjevca, Dom je utvrdio da su nastavljene povrede ljudskih prava utvrđene u odlukama *Poropat i drugi* i *Todorović i drugi*. Pošto je Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine ustanovio da članovi 3, 7, 11. i 18. Zakona o potraživanjima građana – suštinske odredbe za utvrđivanje načina konverzije stare devizne štednje u certifikate – nisu u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine, nije bilo osnova da se podnosiocima prijava onemoguću pristup računima stare devizne štednje. Uprkos tome, Federacija nastavlja da to čini. To što Bosna i Hercegovina nije rješavala ovaj problem u bilo kojem važnom pogledu takođe je omogućilo da ove povrede uporno traju.

U datim okolnostima, Dom je smatrao da je prikladno da naredi tuženim Stranama da, u roku od jednog mjeseca od datuma uručenja ove odluke, isplate svakom podnosiocu prijave po 2000 KM ili puni iznos njene ili njegove stare devizne štednje, u zavisnosti od toga koji je iznos manji, a teret ovih isplata će snositi tužene Strane podjednako. U predmetu Milenka Višnjevca (predmet br. CH/99/2997), ova isplata će se izvršiti uz iznos dosuđen zbog toga što Federacija nije obezbijedila izvršenje pravosnažne sudske presude. Iznosi svih ovih isplata, uključujući obje isplate gosp. Višnjevcu, će se oduzeti od iznosa bilo koje buduće isplate po osnovu vraćanja stare devizne štednje na koju podnosioci prijave mogu da steknu pravo, kao i od svakog iznosa koji podnosioci prijave eventualno drže na jedinstvenom računu građana za korišćenje u procesu privatizacije. Dom je pritom naredio tuženim Stranama da izvijeste Dom o koracima koji su preduzeti da se postupi po gornjim naredbama u roku od dva mjeseca od dana uručenja ove odluke. Dom takođe pridržava pravo da u ovim predmetima naredi dalje pravne lijekove.

Dom je pojasnio da ove isplate ne naređuje na osnovu pretpostavke da je, po Konvenciji, 2000 KM dovoljan iznos za isplatu podnosiocima prijave na ime njihove stare devizne štednje. Adekvatna isplata je možda više ili manje od tog iznosa. Kako je Dom ranije objasnio u odlukama *Poropat i drugi* i *Todorović i drugi*, podnosioci prijave imaju pravo, po članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju, na jasan pravni okvir koji u obzir uzima opšti interes bez stavljanja prevelikog tereta na podnosiocima prijave. Podnosioci prijave imaju pravo da saznaju da li je korišćenje sertifikata u postupku privatizacije jedini način na koji mogu da dobiju nešto od vrijednosti za svoju staru deviznu štednju. Oni imaju pravo da saznaju da li Bosna i Hercegovina i Federacija Bosne i Hercegovine namjeravaju da poštuju izjave koje su dali zvaničnici, ili su čak date u zakonodavnim tijelima, da će se pitanje stare devizne štednje riješiti putem javnog duga tuženih Strana. Ako je tako, podnosioci prijave imaju pravo da znaju koji postotak njihove štednje mogu da očekuju da će dobiti natrag i u kojem vremenskom okviru. Tužene Strane nisu obezbijedile jasan odgovor na ova pitanja,

Dom je dalje naglasio da naredbe sadržane u odlukama *Poropat i drugi* i *Todorović i drugi* ostaju na snazi i moraju se izvršiti bez daljeg odlaganja.

Odluke o prihvatljivosti i meritumu

CH/02/10046 Timotije BAVČIĆ i 285 drugih penzionera JNA protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Podnosioci prijave su državljani Bosne i Hercegovine i žive na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Oni su bivši oficiri Jugoslovenske narodne armije (JNA) koji su penzionisani 1992. godine. Do izbivanja rata u Bosni i Hercegovini, oni su primali svoje penzije od Zavoda za socijalno osiguranje vojnih osiguranika u Beogradu kojem su uplaćivali doprinose u toku svog života dok su bili aktivni vojnici. Početkom 1992. godine podnosioci prijave su prestali primati isplate od Penzijskog Fonda JNA. U septembru 1992. godine, Republika Bosna i Hercegovina je donijela odluku prema kojoj bi penzionerima JNA penzija bila isplaćivana u visini 50 posto iznosa njihove prethodne penzije. Ova je odluka potvrđena zakonom Republike Bosne i Hercegovine usvojenim u junu 1994. godine i članom 139. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine, koji je stupio na snagu 31. jula 1998. godine. Dom posjeća da je 9. marta 2000. godine po prvi put usvojio odluku o prihvatljivosti i meritumu za tri prijave koje se odnose na pitanje penzija koje isplaćuje Fond za penzionere i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine penzionerima JNA (predmeti br. CH/98/706, 740 i 776 *Šećerbegović, Biočić i Oroz*, odluka o prihvatljivosti i meritumu od 9. marta 2000. godine).

Dana 29. juna 2001. godine Bosna i Hercegovina, Republika Hrvatska, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Republika Slovenija i bivša Savezna Republika Jugoslavija (sada Srbija i Crna Gora) potpisale su Sporazum o sukcesiji između država sljednica bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Dana 28. novembra 2001. godine, Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je donijelo Odluku o ratifikaciji ovog Sporazuma. Odluka je stupila na snagu 31. decembra 2001. godine. Aneks E ovog Sporazuma propisuje da će svaka od Država nasljednica preuzeti odgovornost

za, te redovno isplaćivati penzije prispjele njenim građanima koji su bili državni ili vojni službenici Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu: SFRJ), bez obzira na to da li su oni državljani ili tu imaju prebivalište.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosioci prijave navode povredu njihovog prava da primaju puni iznos penzije prema članu 1 Protokola br. 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima. Oni se također žale da su diskriminirani u uživanju prava na socijalnu sigurnost, garantiranog članom 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, na političkoj osnovi pošto su oni službovali u JNA, što ih čini "građanima drugog reda". Podnosioci prijave tvrde da bi Dom trebao izmijeniti svoju odluku u predmetima *Šećerbegović, Biočić i Oroz*, s obzirom na to da je Aneksom E Sporazuma o sukcesiji Bosna i Hercegovina preuzela odgovornost za isplatu njihovih penzija u cjelokupnom iznosu, te uzimajući u obzir da Bosna i Hercegovina prima sredstva iz sukcesije da bi mogla ispoštovati svoje obaveze.

Zaključci Doma

Dom je proglasio prijavu prihvatljivom protiv Bosne i Hercegovine i protiv Federacije Bosne i Hercegovine.

Dom je primijetio da su Evropski sud i Komisija za ljudska prava smatrali da bi se pravo na penziju moglo, u određenim okolnostima, proširiti na imovinu zaštićenu članom 1 Protokola br. 1. Također je primijećeno da podnosioci prijave nisu plaćali doprinose Zavodu za penziono i invalidsko osiguranje Federacije – PIO FBiH i da nisu imali pravne veze sa tim fondom prije donošenja Odluke o penzionom i invalidskom osiguranju 1992. godine.

Dom je dalje razmatrao pitanje da li je Sporazum o sukcesiji dao podnosiocima prijave mogućnost potraživanja od PIO FBiH. Dom je odbio argument Federacije da su neophodni dalji bilateralni sporazumi između Bosne i Hercegovine i drugih država nasljednica kako bi obaveze koje je Bosna i Hercegovina preuzela prema podnosiocima prijave Aneksom E Sporazuma o sukcesiji, postale izvršive. Dom je, međutim, primijetio da je Sporazumom o sukcesiji propisano da on stupa na snagu kada ga svih pet država sljednica ratifikuju. Pošto Republika Hrvatska još uvijek nije ratifikovala Sporazum o sukcesiji, on još nije stupio na snagu.

Dom je stoga zaključio da, do dana donošenja ove odluke, podnosioci prijave još uvijek nemaju izvršivo potraživanje prema PIO FBiH, odnosno prema Bosni i Hercegovini i Federaciji, osim onih koja su im data Uredbom iz 1992. godine i Zakonom iz 1998. godine, odnosno, penzija u iznosu od pedeset posto njihove penzije koju su dobivali od JNA. U skladu s tim, Dom nije ustanovio povredu člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

U pogledu pitanja diskriminacije u uživanju prava na socijalnu sigurnost, Dom je ustanovio, iz istih razloga kao i u odluci *Šećerbegović, Biočić i Oroz*, da podnosioci prijave nisu žrtve diskriminacije. Dom je ustanovio da državni penzioneri koji primaju penzije od PIO FBiH nisu u relevantno uporedivoj situaciji u odnosu na podnosiocima prijave. Dom je također našao da je različito postupanje prema penzionerima Armije Republike Bosne i Hercegovine i Vojske Federacije Bosne i Hercegovine, s jedne strane, i penzionerima JNA, s druge strane, opravdano, imajući u vidu da su ovi prvi služili u oružanim snagama zemlje čiji penzioni fond isplaćuje njihove penzije.

Ukratko, Dom nije ustanovio da su tužene Strane prekršile prava podnosilaca prijave zaštićena Sporazumom o ljudskim pravima.

CH/99/2743 Jasminka SARAČ protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Podnosilac prijave, bošnjačke nacionalnosti, bila je zaposlena u preduzeću "Bosna" (koje je kasnije promijenilo svoj naziv u "Euroservis d.o.o.") u Livnu. Kada je počeo sukob između Bošnjaka i Hrvata u Livnu u julu 1993. godine, uprava preduzeća joj je rekla da ne dolazi na posao, a poslije toga je odlukom poslodavca utvrđen prestanak njenog radnog odnosa. Nakon prestanka rata, podnosilac

prijave je pokrenula postupak kojim je tražila da bude vraćena na svoje radno mjesto, ali bez uspjeha. Sudski postupak je okončan na njenu štetu, a i Županijsko-Kantonalna komisija za implementaciju člana 143. Zakona o radu je odbacila njen zahtjev za utvrđivanje njenog radno-pravnog statusa.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosilac prijave se žali da je povrijeđeno njeno pravo na rad i poziva se na članove 6, 7 i 8 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima. Ona navodi da je bila diskriminisana u uživanju svojih gore navedenih prava na osnovu svoje nacionalnosti. Podnosilac prijave takođe navodi povrede prava na pravičnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom prema članu 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima, prava na poštivanje privatnog i porodičnog života prema članu 8 Konvencije, prava na djelotvoran pravni lijek prema članu 13 Konvencije i prava na mirno uživanje imovine prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Zaključci Doma

U pogledu prihvatljivosti, Dom je odlučio da ne razmatra dio prijave koji se odnosi na prestanak radnog odnosa podnosioca prijave, tj. na događaje prije stupanja na snagu Sporazuma o ljudskim pravima, pošto Dom nije nadležan da to učini *ratione temporis*. Takođe je utvrdio da nema povrede prava podnosioca prijave na mirno uživanje imovine, te da ona nije potkrijepila svoj navod o povredi prava na poštivanje njenog privatnog i porodičnog života. Međutim, Dom je utvrdio da Županijsko-Kantonalna komisija za implementaciju člana 143. Zakona o radu u Tomislavgradu nije donijela odluku u predmetu u razumnom roku. Radi toga, Dom je utvrdio da je Federacija Bosne i Hercegovine povrijedila pravo podnosioca prijave na pravičnu raspravu u razumnom roku kako je zagarantovano članom 6 Konvencije.

Pravni lijekovi

Federaciji je naređeno da isplati podnosiocu prijave iznos od 1000 KM na ime kompenzacije za nematerijalnu štetu.

CH/99/1838, CH/99/1894, CH/99/1898, CH/99/1928, CH/99/1930 i CH/99/1971, CH/99/2318, CH/99/2341, CH/00/3816, CH/00/3851, CH/01/7049, CH/01/7083, CH/01/7106 i CH/01/7209 Miroslav KARAN, Stevan ZELIĆ, Miroslav RADAK, Jasminko ČEHOBAŠIĆ, Petar MILETIĆ, Nikola ŠAVIJA, M. K., Ilija JAKOVLEVIĆ, Brane ČIČIĆ, Radovan PANIĆ, Uroš PAJČIN, Zoran MANDIĆ i Momčilo PAJČIN protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Podnosioci prijava su državljani Bosne i Hercegovine. U toku rata u Bosni i Hercegovini bili su uhapšeni i pritvoreni od strane Hrvatskog vijeća obrane. U vrijeme njihovog hapšenja, deset podnosilaca prijava su bili pripadnici Vojske Republike Srpske, ali tri podnosioca prijava nisu nikad bili pripadnici oružanih snaga. U većini slučajeva, njihovo konačno oslobađanje se dogodilo prije prestanka neprijateljstava. Međutim, u nekim slučajevima, podnosioci prijava su pušteni tek poslije stupanja na snagu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

Podnosioci prijava navode da se u toku pritvora loše postupalo prema njima i da bili su prisiljavani na rad. Svi podnosioci prijava su pokrenuli sudske postupke pred Općinskim sudom II u Sarajevu kako bi dobili kompenzaciju za materijalnu i nematerijalnu štetu. Sud je odbio da odlučuje po ovim zahtjevima, oglosio se nenadležnim i uputio podnosiocima prijava na Dom za ljudska prava.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosioci prijava navode povredu prava prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima da ne budu podvrgavani mučenju, nehumanom ili ponižavajućem postupku (član 3), prava da ne obavljaju prisilan ili obavezan rad (član 4 stav 2) i prava na slobodu i sigurnost osobe (član 5). Tri podnosioca prijave se žale na povredu prava na pravično suđenje (član 6).

Zaključci Doma

Što se tiče prihvatljivosti, Dom je odlučio da ne rješava prijave u dijelu u kojem se one odnose na događaje koji su se desili prije stupanja Sporazuma na snagu, pošto Dom *ratione temporis* nije nadležan za to. On je takođe ustanovio da podnosioci prijave nisu potkrijepili svoje žalbe na loše postupanje i prisilan rad. Dom je odbacio argument tužene Strane da podnosioci prijave nisu iscrpili sve raspoložive domaće pravne lijekove. Nasuprot tome, Dom je ustanovio da domaći sudovi jednostavno nisu htjeli da rješavaju suštinu zahtjeva.

U predmetima trojice podnosilaca prijave, Dom je ustanovio da je njihov pritvor, koji je trajao do aprila 1996. godine, sadržavao povredu njihovih prava na slobodu i ličnu sigurnost prema članu 5 stav 1 Konvencije. Takođe je ustanovio da je tužena Strana prekršila član 5 stav 5 Konvencije, odredbu koja predviđa da svako ko je bio žrtva hapšenja ili pritvora protivno odredbama ovog člana ima pravo na obeštećenje. Štaviše, Dom je ustanovio da je tužena Strana povrijedila pravo na pristup sudu kako to garantuje član 6 stav 1 Konvencije u svim predmetima podnosilaca prijave. Dom je takođe naglasio da su sudovi kojima su se obratili podnosioci prijave imali nadležnost i obavezu da odlučuju po njihovim zahtjevima.

Pravni lijekovi

Federaciji Bosne i Hercegovine je naređeno da poduzme sve neophodne korake da podnosiocima prijave obezbijedi pristup sudu. Tuženoj Strani je takođe naređeno da svakom od ova tri podnosioca prijave isplati 5000 KM za pritvor koji je trajao do aprila 1996. godine, a ostalim podnosiocima prijave iznos od 2000 KM.

CH/02/8655 Ferzija SAČAK i Fikreta SALIHAGIĆ protiv Republike Srpske**Činjenice**

Prijava se odnosi na rješenje kojim je Skupština opštine Doboj dana 29. decembra 1998. godine dodijelila "državno građevinsko zemljište" Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj opštini Doboj u svrhu izgradnje Spomen hrama. Podnositeljice prijave, kao bivše vlasnice, imale su pravo korištenja ovog zemljišta u poljoprivredne svrhe. Podnositeljicama prijave, koje su bošnjačke nacionalnosti i uslijed oružanog sukoba raseljena lica, bio je u toku postupka postavljen privremeni zastupnik. Podnositeljice prijave se žale da nisu bile obaviještene o postupku prije donošenja ovog rješenja i da im rješenje nikada nije uručeno. Podnositeljice prijave navode da je dodjeljivanje zemljišta Pravoslavnoj crkvi nezakonito iz više aspekata.

Dana 17. decembra 2002. godine, nadležna uprava je organizirala usmenu raspravu na inicijativu Predsjednika opštine Doboj radi obnavljanja postupka u vezi preuzimanja zemljišta.

Dana 27. decembra 2002. godine, Odjeljenje za prostorno uređenje opštine Doboj donijelo je rješenje kojim se izdaje urbanistička saglasnost Srpskoj pravoslavnoj crkvenoj opštini Doboj za izgradnju Spomen hrama. U navedenom rješenju se ne nalazi zemljište koje je prethodno preuzeto od podnositeljica prijave.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnositeljice prijave se žale na povrede članova 6 (pravo na pravično suđenje), 13 (pravo na efikasan pravni lijek) 14 (zabrana diskriminacije), 17 (zabrana zloupotrebe prava) Konvencije i člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju (zaštita imovine). Republika Srpska navodi da je odlukom Opštine iz decembra 2002. godine stvar riješena.

Zaključci Doma

Dom je zaključio da podnositeljicama prijave nije bila data stvarna mogućnost da učestvuju u postupku kojim su lišene imovinskih prava. Pored toga, privremeni zastupnik koji je postavljen u njihovo ime od strane Skupštine opštine Doboj, nije adekvatno zaštitio njihove interese. Dom je obratio pažnju na nedavnu odluku u kojoj je Okružni sud u Doboju poništio istu odluku o dodjeli zemlje iz 1998. godine s obzirom na druge tužitelje. Međutim, prema navodu Republike Srpske, podnositeljice prijave pred Domom ne mogu osporiti odluku Skupštine opštine Doboj iz 1998. godine jer je rok za pokretanje upravnog spora istekao (iako im odluka nikada nije uručena a možda čak ni

privremenom zastupniku). U ovim okolnostima, Dom je zaključio da tužena Strana nije podnositeljicama prijave omogućila pristup sudu radi odlučivanja o njihovim imovinskim pravima čime je prekršen stav 1 člana 6 Konvencije.

Dom je takođe utvrdio da privremeno pravo podnositeljica prijave da koriste zemljište predstavlja zaštićenu imovinu, u smislu člana 1 Protokola br. 1. Donošenjem rješenja od 29. decembra 1998. godine, kojim je zemljište preuzeto i dodijeljeno trećim licima, tužena Strana nije u potpunosti ispoštovala domaći zakon. Tužena Strana takođe nije postupila prema domaćem zakonu nakon rješenja od 27. decembra 2002. godine kojim je predmetno zemljište isključeno iz lokacije Spomen hrama. Prema tome, Dom odlučuje da je tužena Strana prekršila pravo podnositeljica prijave zagarantovano članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Pravni lijekovi

Dom je naredio Republici Srpskoj da podnositeljicama prijave isplati kompenzaciju zbog nemogućnosti korištenja i za moralnu štetu. Dom je takođe Republici Srpskoj naredio da opština Doboj donese novo rješenje koje će zamijeniti rješenje od 29. decembra 1998. godine i vratiti dotičnu parcelu u posjed podnositeljica prijave u stanju u kojem je bila prije donošenja rješenja od 29. decembra 1998. godine.

CH/98/668 Ranko i Goran ČEBIĆ protiv Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Prijavu je Domu podnio Ranko Čebić u svoje ime i u ime svog pokojnog sina, Gorana Čebića.

Goran Čebić je nestao oko 15. septembra 1996. godine iz Sarajeva. Ranko Čebić je 4. februara 1997. godine počeo pismenim putem da prijavljuje njezanak svog sina domaćim i međunarodnim organima. Njegov sin je 4. maja 1998. godine zvanično evidentiran kao nestala osoba. U međuvremenu, 28. septembra 1996. godine, neidentifikovano tijelo je pronađeno u rijeci Bosna, blizu mosta u Reljevu. Poslije izvršene obdukcije, tijelo je pokopano u Općinskom groblju u Visokom. Obdukcijom je ustanovljeno da je neidentifikovano tijelo umrlo od posljedica utapanja. Komisija za traženje nestalih i zarobljenih lica Republike Srpske je 25. juna 2000. godine ekshumirala i zvanično identifikovala ovo tijelo kao tijelo Gorana Čebića.

Dom je 2. aprila 2003. godine održao javnu raspravu u ovom predmetu u prostorijama Kantonalnog suda u Sarajevu.

Navodne povrede ljudskih prava

Ranko Čebić je mišljenja da je njegov sin ubijen i da su vlasti Federacije Bosne i Hercegovine prikrivale ovo ubistvo. On uvjerava da vlasti Federacije namjerno nisu poduzele odgovarajuće korake da pronađu tijelo njegovog sina, da istraže njegovu smrt i da nađu počiniocima djela za koje on insistira da je ubistvo.

Predmet postavlja pitanja prema članu 2 (pravo na život) Evropske konvencije o ljudskim pravima u vezi sa Goranom Čebićem. Predmet dalje postavlja pitanja prema članu 8 (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života) Konvencije u vezi sa samim Rankom Čebićem.

Zaključci Doma

U vezi sa pravom na život Gorana Čebića, Dom podsjeća da se mora utvrditi upotreba sile da bi se uključila odgovornost tužene Strane prema pozitivnoj obavezi iz člana 2 Konvencije i da bi joj se nametnula obaveza da sprovede istragu. U ovom predmetu, Dom smatra da su okolnosti smrti Gorana Čebića ostale nerazjašnjene, uprkos činjenici da su organi poduzeli osnovnu istragu prema domaćem zakonu. Dom dalje napominje da je Goran Čebić bolovao od ozbiljne neurološke bolesti sa znacima samoubilačke tendencije. Stoga se mogućnost postojanja nesreće ili samoubistva razumljivo ne može isključiti kao mogući uzrok njegove smrti. Dom priznaje da se može smatrati da je organima Federacije nedostajao određeni stepen djelotvornosti u istrazi u vezi sa nestankom i sudbinom Gorana Čebića. Međutim, Dom podsjeća da član 2 Konvencije ne nameće obavezu tuženoj Strani da

dođe do ishoda nego da sprovede postupak. Uzimajući u obzir odlaganje da se Goran Ćebić zvanično evidentira kao nestala osoba, nesigurnost u uzrok njegove smrti, nedostatak bilo kojeg fizičkog dokaza koji ukazuje na prisustvo bilo kakve krivične radnje u njegovoj smrti, Dom smatra da su organi Federacije sprovedli minimalno potrebnu istragu, u posebnim okolnostima ovog specifičnog predmeta, da bi zadovoljili pozitivnu obavezu iz člana 2 Konvencije. Prema tome, Dom zaključuje da Federacija nije povrijedila prava Gorana Ćebića koja su zagarantovana članom 2 Konvencije.

Što se tiče prava na pristup informaciji Ranka Ćebića, Dom je mišljenja da bi se član 8 Konvencije trebao dalje protumačiti tako da organima nameće pozitivne obaveze da odlučno traže, sakupljaju i istražuju informacije o sudbini i mjestu gdje se nalaze nestale osobe pod njihovom jurisdikcijom, kada to članovi porodice zahtijevaju od njih na propisan način, i da tu informaciju, blagovremeno i u dobroj vjeri, pruže članovima porodice. Ovo je tako čak i kada su osobe nestale bez umiješanosti organa i nedostatka dokaza o krivičnim aktivnostima. Stoga, prema mišljenju Doma, ako vlasti zadržavaju, namjerno propuštaju da sakupe ili nemarno analiziraju i ne daju informacije o sudbini i mjestu boravka nestalih osoba članovima njihovih porodica, koji stalno traže takve informacije, vlasti vjerovatno krše svoje pozitivne obaveze prema članu 8 Konvencije. Stoga, Dom je ustanovio da propust organa Federacije da postupe na revnosan i djelotvoran način, da odgovore na žalbe i molbe podnosioca prijave, da razjasne sudbinu i mjesto gdje se nalazi njegov sin, predstavlja povredu prava Ranka Ćebića koja su zaštićena članom 8 Konvencije.

Pravni lijekovi

Kako bi ispravio povredu prava Ranka Ćebića, Dom je Federaciji Bosne i Hercegovine naredio da isplati Ranku Ćebiću, najkasnije mjesec dana od dana kad ova odluka postane konačna i obavezujuća iznos od 5.000 konvertibilnih maraka na ime kompenzacije za njegovu moralnu patnju.

CH/02/9794 Idriz DEMIRI protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Predmet se odnosi na zahtjev podnosioca prijave da dobije posjed nad poslovnim prostorom od E.LJ., dugoročnog zakupca na spornoj imovini koja se nalazi u Zenici, ulica M. Tarabara br. 3. Podnosilac prijave je 1993. godine zaključio ugovor o kupovini ovog poslovnog prostora, a nakon toga se registrovao kao vlasnik. E.LJ. je tvrdio da ima ugovorno pravo preče kupnje da kupi poslovni prostor i osporavao je valjanost kupoprodajnog ugovora između podnosioca prijave i M.J. Od decembra 1993. do maja 2000. godine pred domaćim sudovima su vođeni prvi postupci u sporu između podnosioca prijave i E.LJ. u pogledu valjanosti kupoprodajnog ugovora. Odlukom Vrhovnog suda iz maja 2000. godine stvar je riješena u korist podnosioca prijave, a kupoprodajni ugovor između podnosioca prijave i M.J. je proglašen valjanim. Od septembra 2000. godine u toku su drugi postupci u sporu između podnosioca prijave i E.LJ., u kojima podnosilac prijave traži otkaz ugovora o zakupu poslovnog prostora.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosilac prijave se žali na dužinu parničnog postupka jer još uvijek ne može da uđe u posjed predmetnog poslovnog prostora iako je prošlo više od devet godina od kada se uknjižio kao vlasnik, a Vrhovni sud Federacije je u svojoj presudi od 25. maja 2000. godine potvrdio valjanost kupoprodajnog ugovora.

Predmet pokreće pitanja prema članu 6, stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima (pravo na pravičnu raspravu u razumnom roku), i članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju (pravo na mirno uživanje imovine).

Zaključci Doma

Dom je prijavu proglasio neprihvatljivom kao preuranjenu prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju, jer je domaći postupak još u toku. U pogledu žalbenog navoda prema članu 6, stav 1 Konvencije, Dom je utvrdio da je predmet prihvatljiv.

Dom je utvrdio da se postupci u predmetu podnosioca prijave protiv E.LJ. sastoje od dvije različite serije postupaka, prve u pogledu valjanosti kupoprodajnog ugovora podnosioca prijave koja je trajala

od decembra 1993. do maja 2000. godine i druge serije postupaka u pogledu otkaza ugovora o zakupu E.LJ. koja traje od septembra 2000. godine do danas. Zbog toga, kod ocjenjivanja da li je došlo do povrede prava podnosioca prijave prilikom odlučivanja o njegovom građanskom pravu u razumnom roku koje je zaštićeno prema članu 6, Dom je ispitaio dvije serije postupaka odvojeno.

Uzimajući u obzir posebne okolnosti predmeta, Dom je našao da je u prvoj seriji postupaka odlučeno u razumnom roku. Dalje, Dom je našao da se vremenski period u kojem je druga serija postupaka još i sada u toku, od septembra 2000. godine do danas, ne čini nerazumno dugim za utvrđivanje valjanosti ugovora o zakupu.

Ukratko, Dom je zaključio da Federacija Bosne i Hercegovine nije povrijedila pravo podnosioca prijave da se utvrde njegova građanska prava u razumnom roku.